n156/68 GRADSKA BIBLIOTEKA JURAJ ŠIŽGORIĆ ŠIBENIK NAUČNI ODSJEK

Narodna

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Primljeno po retku D 10

IZLAZI REDOVITO SVAKI UTORAK I PETAK U JUTRO
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin - Šibenik
Telefon interurban za upravu i tiskaru broj 47

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.50
PRETPLATA MJESEČNO - 10 DINARA
INOSTR. TROMJES. D 45. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

GODINA II | ŠIBENIK, 3 JANUARA 1934 | BROJ 52

Poslije atentata na rumunjskog ministra pretsjednika

Prevarene tuđe nade — Brze odluke

Bukurešt, 31 decembra 1933.

Nekoliko sati poslije tragičnog događaja na sinajskoj željezničkoj stanici mogao se već ocijeniti uticaj neočekivane vijesti na rumunjsko stanovništvo. Čitava rumunjska javnost s poštovanjem klanja se uspomeni ubijenog ministra pretsjednika Duce, ocjenjujući njegovo životno djelo ne samo kao rad istaknutog pretstavnika liberalne stranke, nego u prvom redu kao rumunjskog državnika, koji odavno ne pripada jednoj stranci, nego čitavom narodu. Atentat u Sinaji je neočekivano svrstao rumunjski narod u jednu falangu. Pozicija vlade je time neizmjerno olakšana. Fašističkom pokretu u Rumuniji je zadan težak udarac.

Ovdašnji listovi su nekoliko sati poslije atentata dobili izvještaj iz čitavog svijeta o tom, kakav je utisak na sinajskoj stanici ostavio na javno mnijenje. Francuska štampa je vrlo jasno naznačila vezu između njemačkog hakenkrajclerizma i fašističkih organizacija u Rumuniji i ujedno izrazila žaljenje, što vlada Vajde Voevode nije umjela da spriječi dolazak hakenkrajclerskih agitatora u Rumuniji i time i rušenje javnog poretka. Ta napomena francuske štampe nije bila ni potrebna da se stekne uvjerenje, da su te tvrdnje ispravne, jer se njemačka štampa ubrzo odala sama. Ovdašnja javnost je s ogorčenjem čitala naročito berlinski „Lokalanzeiger" u kome se s otvorenim simpatijama govori o članovima Gvozdene garde, koja je atentat inscenirala. Gvozdena garda se bori protiv korupcionističkog parlamentarizma i protiv zavisnosti od inostranstva. Rumunjski liberali su bili tobože glavni reprezentanti cisto materijalnih interesa profesionalnog politiziranja. U spoljno-političkom pogledu su bili najvjerniji privrženici Francuske i Male Antante. Berlinski list, koji iznosi berlinsko raspoloženje, razumije se nadovezuje, da obratovana rumunjska omladina, pod kojom se očigledno misli samo fašistička omladina, već duže vremena protestira protiv toga, da Rumunija bude samo obična figura na pariškoj šahovskoj tabli. Niko ne sumnja u vezu između njemačkih hakenkrajclera i rumunjskih fasista. Karakteristično je da je u isto vrijeme kada je pisan članak u berlinskoj redakciji, u staničnoj garderobi je policijski činovnik saslušavao ubicu ministra pretsjednika Duce, koji je izjavio, da je Ducina politika bila politika međunarodnog slobodnog zidarstva, koja je prodala Rumuniju inostranstvu. Gvozdena garda je odlučila da Ducu ukloni u prvom redu iz toga razloga, što je bio prodan tuđim uticajima. Uostalom je i suviše dobro poznata idejna zavisnost rumunjske Gvozdene garde od njemačkog hakenkrajclerizma.

U berlinskoj štampi su ujedno izražene i izvjesne nade u pogledu budućnosti. Štampa naznačuje, da Rumunija stoji pred teškom odlukom. Kada bi i dalje išli putem dosadašnjeg parlamentarizma, izlaže se opasnosti neopisivog haosa. Metci na sinajskoj stanici mogu dovesti do takovog razvitka stvari na Balkanu, za koji niko nezna kuda će odvesti. Njemačkim je listovima Dučin kabinet posljednja moguća parlamentarna vlada. Ovdašnja javnost vrlo dobro shvaća, da su te njemačke želje mati misli.

Dosadašnji razvitak događaja poslije atentata pretstavlja savršeno razočaranje za sve te grobare rumunjskog parlamentarizma i protivnike dosadašnje rumunjske politike, koja vjerna ostaje svojoj savezničkoj politici i staroj tradiciji zemlje. Duca je mrtav, ali njegove ideje žive i sada su tek udvostručene u svojoj efikasnosti njegovom tragičnom sudbinom. Kralj Karoly je donio brzu odluku o daljem vođenju stvari. Jedva je odao posljednje poštovanje ubijenom, telegrafski se spojio s ministarskim savjetom i za ministra pretsjednika je imenovao najstarijeg ministra, ministra prosvjete Angelesca. Vlada je bila povjerena, da izda proklamaciju narodu, u kojoj ga poziva na mir i hladnokrvnost. U Bukureštu i po čitavoj Rumuniji su posašeni skoro svi prvaci Gvozdene garde, među njima i njihov šef Ion Zalea Codreanu. Policija traga za onima, koji se do sada skrivaju. Vlada je jednodušna u odluci da vodi energičnu borbu protiv rumunjskog fašizma, koji je digao haos u javni poredak zemlje, namjerava da tom pokretu utre svaki trag. Nije razumije se potrebno podvlačiti, da se u pogledu vlade i u pogledu sadašnjeg režima neće ništa izmjeniti. Dosadašnja vlada će i dalje upravljati sudbinom zemlje i opravdana je nada, da će dobiti potporu i od ostalih političkih grupa Rumunjski političari izražavaju uvjerenje, da te ška žrtva, koju je doprinio ministar pretsjednik Duca, neće biti uzaludna.

Ostojić Ivan:

MODERNA ARHITEKTURa U DALMACIJI

(Svršetak)

Znademo da je grad socijalna tvorevina, ali i jedna eminentno umjetnička cjelina. Grad je produkt kolektivnosti i kao takav izraz vrijednosti te kolektivnosti. Dok u gradu dolazi do izražaja duh i osjećaj stanovitog mnoštva u stanovito doba, djela drugih grana umjetnosti uvijek imadu jaki pečat pojedine stvaralačke ličnosti. Dalje grad kao organizam, koji dugo živi, apsorbira i trajno čuva duh svih onih generacija, koje su u njemu živjele. A budući da razne te generacije u raznim gradovima imadu specifične karakteristike i sami se gradovi međusobno razlikuju, svaki ima svoj ugođaj, svoju dušu — to je onaj genius loci. To je ono, što hočemo da sačuvamo u našim starim gradovima, to je taj njihov duh. U čemu se sastoji posebna karakteristika naših primorskih gradova i čime je ona označena? U polemici, što su je vodili gg. Brajević i Strajnić mnogo se spominje kamen, kao jedan od glavnih elemenata, koji je nosioc te specifične karakterističnosti naših primorskih gradova. Uistinu čitava arhitektonska tradicija u našem primorju je tradicija kamena. Počevši od najstarijih starohrvatskih spomenika, pa do veličajnih katedrala kasnijih vjekova, počevši od prostog čemera u kojem se sakriva za nepogode dalmatinski težak, pa do gospodske palaće sve je izgrađeno iz kamena, sada tesanog, vezanog sada žbukom ili naprosto u primitivnim građevinama građeno „na suho" t. j. bez žbuke. Ali uvjek je naglašen taj kameni materijal i to treba posebno istaknuti i posebno pamtiti. I same su ulice taracane kamenom tako da faktično nije samo fraza kada se govori o simfoniji kamena u našim primorskim gradovima. Koliko i kako dolazi do izražaja posebni naš hrvatski duh u tim građevinama (puke kopije italijanskih izvora svakako nijesu) ne može se još za sada kazati, jer taj problem nije još proučen, kao što ne možemo uopće kazati koliko i kako su hrvatski umjetnici djelovali na italijansku umjetnost i kakav je njihov prinos toj umjetnosti (Čulinović, Franjo Vranjanin, Kolunić, Medulić, i drugi.) Ali uza sve to mi osjećamo svoj naš duh u našim primorskim gradovima. Pita se, imademo li mi pravo u jednu ovakovu sredinu sa svojim posebnim ugođajem unositi nešto strana, tuđega kao što je savremena ili bolje moderna arhitektura? Kazat ćemo, ako je ta arhitektura izraz duha vremena, ona ima svoj raison d' être i nitko nema prava prijećiti njezino primjenjivanje i njezino razvijanje. Pokušat ćemo odgovoriti na pitanje, što je zapravo ta moderna arhitektura?

„Danas je moda gradacija, ritam i dinamika linija i kubusa. Poanta je svega glatki toranj. U njemu se izražava veličanstva moć . . . Upotrebljavaju se konstruktivno lijepi tektonski elemeuti na stvarno nepotrebitim mjestima u svrhu patosnog izražavanja. . . Nekada kupole i šiljci, danas kubusi služe izražavanju dominantnog društvenog položaja." Ovih nekoliko rečenica izvađenih iz jednog članka arh. Planića pokazuje očevidno neraspoloženje protiv upotrebljavanja novih arhitektonskih oblika u službi luksusa. Moderna arhitektura mora biti u prvom redu socijalna. Ali zapravo zar nijesu luksus i sva ona arhitektonska djela u prošlosti, kojima se toliko divimo? Reinach kaže: „Ma na kome se stupnju pojavila umjetnost, ona nam se uvijek prikazuje u dvostrukom obliku: kao luksus i kao igra. „Ako već imamo na umu socijalno stanovnište, možemo kazati: gotovo svako umjetničko djelo, ako ga promatramo sa stanovništva za koga je ono stvoreno, pokazuje nam se kao svijedočba nemoralnog društvenog stanja; ali ako gledamo umjetničko djelo kao stvorenje pojedinca, čovjeka osobito nadarena, onda ćemo se diviti preko djela njegovu stvaraocu. U moderno arhitekturi taj stvaralac je bio praktič-

Trgovačke knjige
i sve kancelarijske potrebštine
za novu poslovnu godinu dobiva se uz umjerene cijene
kod tvrtke A. G. MILISICH - Split

ni život, on je stvorio nove oblike u arhitekturi, osjećaj je produhovio te oblike i tako su oni dobili čistu umjetničku vrijednost. Taj praktični život dao je dva važna produkta: beton i čelik. Njihova tehnička obradba i u potreba pri građenju je sasma različita od one tehnike građenja kamenom pa dosljedno tome ne samo da je upotreba betona i čelika omogućila stvaranje novih arhitektonskih forama, već ih je i stvorila. Iza svjetskog rata, kada je trebalo brzo podizati ono, što se srušilo, ova su dva građevna sredstva vrlo dobro poslužila. Kada se već sagradilo građevina tim novim građevnim materijalom, vidjelo se, da se stvara i novi građevni stil i išlo se zatim, da mu se odrede karakteristike.

Dalje su arhitekti uvidjeli, da se tim novim građevnim materjalom dadu podizati ne samo građevine, koje svojim dimenzijama impresioniraju (američki nebaderi) već da je on svojom jeftinoćom u upotrebi vrlo zgodan, da se i manje imućnom omogući stanovanje zdravo i udobno, pa se onda postavilo kao postulat nove arhitekture: ekonomičnost, praktičnost i da udovolji higijenskim zahtjevima. Princip ekonomičnosti izbacio je sve urese iz građe, a koji uresi poskupljuju građevinu ne doprinašajući nikakvom boljitku u praktičnoj uporabi. Da se udovolji praktičnosti stvaraju se novi raspoređaji u stanovima i u isto se vrijeme gleda na higijenske zahtjeve. Kako vidimo u modernoj arhitekturi igra vrlo važnu ulogu socijalni momenat. Ali se nije moglo ostati samo na tim zahtjevima neposrednog života, umjetnički osjećaj traži svoje, pa vidimo, kako se ti novi oblici primjenjuju raskošno i kako oni odgovarajući najprije na pojam „savremeno“ dobivaju značenje „moderno.“ Arhitekt ne će da se odreče tako zgodnih sredstava, pa da ne postigne u svojem dijelu maksimalni efekat ritmom i dinamikom ploha i kubusa, iako je on možda u teritoriji pristaša misli, da umjetnost imade propagandom stanovitih ideja utjecati na praktični život. Zapravo odnošaj između praktičnog života i umjetnosti nije onaj međusobnog i recipročnog upliva, nego umjetnost, iako više vrijednost, tek proizlazi iz tog praktičnog života, ona je viši i vrijedniji produkt tog našeg života.

Ako dalje s idejne strane analiziramo oblike moderne arhitekture, vidjet ćemo, da u skladu idejnog negiranja jakog individualizma u društvenom životu i sami ti oblici postaju nešto apstraktno, nešto nematerijalno. Ravna linija i ravna ploha uvijek reprezentiraju nešto apstraktno, pa i moderna arhitektura je prosto negiranje materijala i realnih statičkih principa u smislu grčke arhitektonike: nositi i biti nošen. Nasuprot naše stare zgrade građene one u bilo kojem stilu, uvijek su izgrađene iz kamena i one snažno ističu taj kameni materijal ostavivši neobrađene zidove, da se vidi njihova konstrukcija. Ne samo to nego taj kamen je ono, što stare zgrade međusobno izmiruje, pa bile one u neznam kojem stilu građene, jer sve one ističu taj kamen. Tako smo došli do suprotnosti: Isticanje materijala-negiranje materijala, isticanje statikenegiranje statike. Nikada nijedan stil arhitektonski nije stajao u takovoj suprotnosti prošlima kao savremeni. Osim onoga principa, da svako umjetničko djelo podnosi uza se drugo umjetničko djelo kojemudragog stila, mi ne nalazimo ništa, što bi arhitekturu naših starih gradova izmirilo sa savremenom arhitekturom. Moramo kazati, da u izgrađenu sredinu naših starih gradova ne može biti mjesta modernoj zgradi, a da ta nova zgrada ne vrijeđa i ne ruši čitavi ugođaj te sredine. Ipak ako se pitamo, kako da gradimo novu zgradu ili imi tjerajući prošle stilove ili ćemo je graditi po savremenim zahtjevima, kazat ćemo: svaku novu zgradu treba graditi u savremenoj formi, jer ne samo što ti oblic odgovaraju našem savremenom duhu, nego i zato, što je moderna arhitektura uistinu bolja od prošlih, ako ne za drugo, a ono barem zato, što joj je pred očima, kada rješava arhitektonske probleme u prvom redu čovjek, a tek onda sama zgrada i što je na taj način uistinu donjela dragocijenih rješenja.

Laži talijanske štampe povodom boravka Nj. Vel. Kralja u Zagrebu

„L'Echo de Belgrade“ piše, da talijanska štampa povodom posjeta Kralja Aleksandra Zagrebu ponavlja isti manevar, koji je učinila prilikom dolaska bugarskih suverena u Beograd. Uprkos očitih činjenica, koje su konstatirale ne samo jugoslavenske novine, nego također i dopisnici svih ju vanjskih novina, i koje dokazuju da poslije velikih dana ujedinjenja, pučanstvo Zagreba nije nikada u tolikom broju tako svečano manifestiralo svoje oduševljenje, kao ovom prilikom, talijanska štampa je puna „informacija“, da je „trostruki kordon vojnika bio zaposjeo sve ulice“, it.d. To javlja „Gazetta del Popolo“. Druge talijanske novine, kao „Il Piccolo“ „Il Resto del Carlino“, pa čak i „Corriere della sera“ pišu tako, kako bi doček bio organiziran od strane vlasti i potpuno iskrivljuju istinu.

Mi bilježimo sve ove gluposti samo kao dokumenat, da pokažemo još jednom sistematsko neprijateljstvo talijanske štampe prema našoj državi i prema miru. Boravak je Nj. V. Kralja u Zagrebu bio trajna svečanost za građanstvo velikog grada Zagreba, usprkos bijesa i razočaranja, koji je događaj izazvao u fašističkoj štampi.

Ljudska krv se može održati pola mjeseca svježa

Moskovski institut za transfuziju krvi je uspio da riješi problem, kako da se održi ljudska krv duže vrijeme svježa. Profesori tog instituta su uspjeli da pronađu metodu, koja omogućava da se krv određena za tranfuziju preveze iz Moskve u Tiflis, Vladivostok itd. itd. Krv čitavih 14 dana održava svoje osobine, potrebne za živ organizam. Taj pronalazak je od ogromnog praktičnog značaja, jer će sada bolnice moći stalno imati rezervu „kondenzirane krvi“.

Lenjinovi spomenici na Sahalinu

U gradovima Aleksandrovsk i Ohe na Sahalinu će se podići Lenjinu spomenici od bronze. Spomenik za Aleksandrovsk će izraditi kipar Jakovljev, dok će drugi spomenik izraditi vajar Šadra.

25% sniženje željez. vozarina za strance u Njemačkoj

Direkcija njem. državnih željeznica rješila je da u razdoblju od 1 januara do 31 maja 1934 svima strancima, koji se u Njemačkoj zadrže najmanje sedam dana dade 25 posto sniženje vozarine za sva putovanja koja poduzmu unutar Njemačke. Vožnja se može po volji prekinuti koliko puta se hoće. Vozne karte imadu dvomjesečno važenje a dobivaju se kod svih putničkih bureaua, koji imadu zastupstvo njemačkih državnih željeznica.

Širite „Narodnu Tribunu“

Novi sovjetski atlas svijeta

Centralni izvršni komitet SSSR je odlučio da izda „Veliki sovjetski atlas svijeta“. Za potpuno izdanje atlasa je određen termin od tri godine. Pojedine mape će se izdavati u ogromnom broju primjeraka.

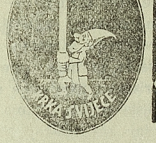
PRIGODA!

Prodaje se kuća na vrlo dobrom položaju u Šibeniku. Cijena vrlo niska.

Obratiti se u tisk. Vitaliani i Sin

VASO ČOK - ŠIBENIK

Industrija svijeća na električni pogon.
Zastupstvo mineralnih voda Rogaška Slatina.
Skladište papira Zagrebačke dioničke tvornice papira Zagreb.
Skladište anilinskih boja Vilim Brauns, tvornica boja, Celje.
Trgovina kuhinjskog posuđa, staklarije, stakla za prozore i okvira.

G. P. D. Serović

Dosadašnji načelnik sreza šibeničkog Petar D. Šerović rođen je 1887 god. u Bijeloj, kraj Kotora. Studirao je pravne nauke na univerzitetima u Beču, Zagrebu i Gracu, gdje je godine 1913 i diplomirao. Službovao je u Kotoru kao sudački kanditat, a kasnije bio je na službi kod Uprave grada Beograda. Nekoliko vremena zatim god. 1921 prešao je u resor socijalne politike, u otsjeku za Banat, Bačku i Baranju i Srem u Novom Sadu, istakao pri rješavanju invalidskog pitanja u ovim krajevima. a uz to je uzimao i vidna učešća u javnom i kulturnom životu Novog Sada. Bio je članom kulturnih i patriotskih udruženja. God. 1927 biva postavljen za sreskog načelnika sreza bokotorskog u Kotoru, svom zavičaju. Kao sreski načelnik bokokotarski razvio je u svim pravcima živu djelatnost za unapređenje ovog sreza. Imajući u vidu, da je unapređenje turizma u Boki prvi uslov napretka ovog od prirode raskošno obdarenog kraja, daje inicijativu i svojski potpomaže svaku akciju u ovome pravcu. Na njegovu inicijativu preduzeta su arheološka iskopavanja u Risnu, gdje su između ostalog otkriveni veličanstveni mozaici iz rimske dobe, te je njegovom zaslugom 1929 god. obnovljeno Starinarsko društvo u Kotoru i on je bio imenovan počelnikom stručnog odbora ovog društva.

Iz Kotora je krajem 1930 g. bio premješten kao sreski načelnik u Hrvatsku Kostajnicu (Savska banovina), gdje je također razvio najveću djelatnost za unapređenje ovog sreza. God. 1931 organizuje uz saradnju sreskog poljoprivrednog odbora prvu Gospodarsku-kulturnu izložbu u ovom srezu, koja je postigla sjajne rezultate. On je duša ove izložbe, za koju je napisao i ilustrovani vođ i dao pregled prošlosti i sadašnjosti sreza Kostajničkog. To je uopšte prvi rad, gdje je prikazana cijelokupna prošlost sreza kostajničkog, te je ova knjižica ujedno i prvi ilustrovani vođ kroz Kostajnicu.

Živo je potpomagao akciju opštinskog odbora u Kostajnici oko postavljanja spomen-ploče na kući pok. Kristić Ristić u Kostajnici, u koju je za vrijeme ustanka u Bosanskoj Krajini češće zalazio blaženopočivši Kralj Petar I, Veliki Oslobodilac, onda Vojvoda Petar Mrkonjić. Pri svečanom otkriću ove spomen-ploče 1. decembra 1931. zastupao je gos. Bana Savske banovine.

Za svoje zasluga bio je izabran počasnim građaninom grada Kostajnice kako mu u diplomi stoji: „Za sva dobra u nesebičnom i neumornom radu na patriotskom, kulturnom i poljoprivrednom progresu grada i sreza kostajničkog.“

Iz Kostajnice je bio 1932 god premješten mjeseca marta u srez Makarski, gdje je nastavio svojim radom u gornjem pravcu, naročitu još i kao pretsjednik Crvenog Krsta. Već u julu 1932 g. premješten je u Šibenik, odakle sada odlazi ponovo kao sreski načelnik u Boku Kotorsku, gdje ima da nastavi.

On je član raznih kulturnih, naučnih, prosvetnih i nacionalnih udruženja.

Napisao je veliki broj članaka i rasprava, većinom pravno-povjesnog sadržaja, u raznim listovima i revijama. U svim tim književnim i naučnim radovima raspravljao je o vrlo važnim pitanjima iz prošlosti i sadašnjeg života našega naroda.

Naročito se istakao u radu za unapređenje Sokolstva, te je za svoje zasluge za Sokolstvo ime ovog od Sokola u Novom Sadu članom dobrotvorom i odlikovan diplomom.

Na prijedlog svojih pretpostavljenih odlikovan je za svoj rad ordenom Sv. Save i Jugoslavenske Krune, a od Crvenog Krsta srebrnom medaljom.

VLAHOV
OKRJEPLJUJUĆI ŽELUDAČNI ELIXIR
KUĆA OSN. GOD. 1901
ZDRAVSTENI GORKI LIKER SVJETSKOG GLASA
proizvadja jedino
R. VLAHOV
ŠIBENIK

HOTEL DE LA VILLE
— Šibenik —
Moderno preuđešen. Cijene umjerene.

DOMAĆE VIJESTI

Akademičari za svoje „studentsko veče“ dne 5 I spremaju velika iznenađenja. Svakom prijatelju podijelili su lijepe pozive te se nadaju da će i ove godine njihova zabava biti dolično posjećena, jer svrha je zabavi potpomaganje siromašnih akademičara.

Ispraćaj g. sr. nač. Šerovića bio je veličanstven. Prisustvovali su svi šefovi ureda i prijatelji u Šibeniku; gospođi poklonjene su kite cvijeća. Gosp. Serović pri odlasku obećao je da će se rado uvijek sjećati Šibenika a mi mu želimo u novoj rezidenciji svaki najbolji uspjeh u svom bezprikornom i savjesnom radu.

Silvestrova noć provedena je u Šibeniku na vrlo zabavan način. Razna društva lijepim plakatima najavila su održanje svojih zabava, tako da je svugdje bio odličan posjet, dok i vlasnici mjesnih kavana i restauracija nijesu izostali već su svojim gostima na razne načine te noći pribavili mnogo veselja.

Unapređenja: Savjetnik škol. Poliklinike dr Kandijaš u Šibeniku postavljen je u 4 pol. grupi.

Gargašević M. uprav. grad. škole u Splitu u 5 gr.

Lalić Leposava uč. u Kistanje u IX gr.

Premješteni: Mazija Bore uč. iz Benkovca u Mravincima.

Postavljeni: Pavelka Karel. diplom. stud. filoz. kao suplent na gimnaziji u Šibeniku.

Bučić Jerko za javnog bilježnika u Šibeniku.

Za veliki slavenski ples koji priređuje Ženska Narodna Zadruga u Šibeniku prigodom rođendana Nj. V. Kraljice Marije vlada u gradu veliki interes. Plesni odbor neumorno radi i sprema sve, da bi što bolje uspjelo, pa da od materijalnog uspjeha tog plesa može što više da odjene siromašnu djecu. Dužnost je svake dame da svojim obolom i svojim prisustvovanjem uzveliča ovu rijetku u isto doba pravu reviju narodnih nošnja.

Tko će biti kraljica

NA SLAVENSKOM PLESU?

Svakako dama u

kompletnoj

i divnoj narodnoj nošnji, ali bez Matavuljeve luksusne narodne torbice nije nošnja u stilu, nije kompletna.

Upozorenje izvoznicima. Prama priopćenju konsulata republike Argentine u Splitu, u cilju da se olakša argentinskim izvoznicima jugoslav. proizvoda postignuće dozvola mijene potrebno je da originalne trgovačke fakture, koje im izvoznici šilju, budu ispostavljene po trgovačkim Komorama, ili *pak da jove posvjedoče u fakturi* točnost vrijednosti robe, i ovjerove po Konzulatu.

U 32-oj godini života nenadno preminuo je u Kninu *Milan Jović*. Sprovod uslijedio je dne 28 decembra. Obitelji naše saučešće.

Pretstojništvo gradske policije opažajući da gradjanstvo u Šibeniku još uvijek ne pridržava se propisa o prijavljivanju, skreće mu ponovno pažnja, da u smislu Uredbe o prijavljivanju stanovništva svaki boravak u jednom mjestu mora biti prijavljen mjesnoj policijskoj vlasti. (Prijavni urad).

Svaki vlasnik ili odgovorni upravitelj kuće u roku od 24 sata mora prijaviti odnosno odjaviti propisanim formularom svakoga stanara koji se u kuću useli ili iz nje odseli, bez obzira dali je on sam stanar i dali izdaje stan uz naplatu ili daje besplatno.

Isto tako dužni su da prijavljuju *svi stanari svoje podstanare*, upravnici konvikata, sirotinjskih i uboških domova i sličnih zavoda — lica koja u tim zavodima stanuju.

Upravitelj hotela, prenočišta, penziona, hanova i sličnih radnja dužni su, da u roku od 12 sati prijave i odjave one koji kod njih odsednu *i to državljane Kraljevine jednim primjerkom, a strane državljane u dva primjerka.*

Gosti pojedinih stanara ili podstanara moraju također biti prijavljeni Počev od Nove godine biće uvedena kontrola po kućama i svaki onaj koji se ogriješi o propise te Uredbe biće u smislu § 30 kažnjen novčanom globom od 10-500 din, a za slučaj neisplate novčane kazne zatvorom od 1 do 10 dana.

Formulari odnosnih prijava i odjava dobiju se jedino u Prijavnici pretstojništva gr. policije uz cijenu od 1 din po komadu.

Berza rada.

Nadzorni odbor Berze rada održao je redovitu mjesečnu sjednicu, na kojoj su se raspravljali tekući poslovi. Izvanredni prijedlog pao je sa strane predsjednika nadzornog odbora, da se apelira na sva industrijska preduzeća i na sve radnje, da prijave namještenja i otpust radnika, te da preko Berze rada snadbuju svoja preduzeća, potrebnom radnom snagom. Na taj bi se način otklonila jedna loša i nepravična pojava, da se radnici uposluju po protekciji, tako da se dogodi, da jedna familija ima uposlena 3 4 člana, dok druga naprotiv niti jednoga. Ovaj predlog u cijelosti je usvojen, te se nadati, da će se pozivu Berze rada, koji će biti upućen svim preduzećima i radnjama, jedno dušno odazvati, tim više što je i osnovana Berza rada, kao najvažnija ustanova za posredovanje rada na našoj radnoj pijaci. I ovo je jedna uspješna mjera, da se u ovim teškim prilikama pravično rasporedi mogućnost rada.

Narodnoj ženskoj zadruzi stižu ovih dana prekrasne narodne slavonske kao i dubrovačke i srbijanske nošnje u zlatu vezene, koje će se iznajmljivati za samih din 100. Dame, koje žele da se pripreme za ples od 9 januara nek se odmah prijave upravi.

Akcija za suzbijanje bijede i nezaposlenosti

Na poziv opć. uprave bila je pozvana sjednica, na kojoj su prisustvovali delegati svih humanih društava, na kojoj se raspravljalo na koji način da se suzbije nezaposlenost i bijeda. Na prjedlog opć. uprave odlučeno je da zavede se u budžet socijalnu privred na čisti mjesečni prihod i to po ovom ključu: na prihod od 1000-2000 odmjeriti 2½ %, na 2000-4000 5 %, 4000-6000 7½ %, od 6000-10000 10 %, preko 15000 15 %, nadalje da se udari taksa na potrošače električne struje, na kino-ulaznice i uopće na sve zabave, i tim sakupljenim iznosima da se provedu javni radovi, međutim čitava stvar pretresati će se na novoj sjednici. Na dalje donesen je konkretan zaključak, na prjedlog g. I. Žaja, da pri općini bude osnovan socijalni odbor u kojem će uzeti učešća, općina, srez obe crkve, sva humana društva i udruženje zanatlija. Ovaj će se odbor konstituirati od užeg i šireg odbora. Odbor poslaće svoju apelaciju na Bansku upravu, na sva društva kao i na pojedince da potpomognu akciju oko suzbijanje bijede i nezaposlenosti.

U subotu 31 decembra vjenčao se je gosp. Božo Babić uč. u Otavicama sa dražesnom gospođicom Dragicom Vidas iz Sanja. Mladencima a i rodbini naše najiskrenije čestitke.

Prigodom renoviranja crkve sv. Ivana u Šibeniku. Ova simpatična crkva, po svojoj arhitekturi i svojim bogatim unutrašnjim dekoracijama, u našem gradu predstavlja jedno umjetničko djelo. Poznati dekorateri i slikari g. Josip Pedolsky i g. Josip Lučić dobili su narudžbu, da u unutrašnjosti ove crkve renoviraju sve dekoracije i slike, koje su vrijeme i dim svijeća skoro potpuno uništili. Ove divne dekoracije kakovih do sada malo ima, a naročito u narodnim motivima, koje je izradio naš poznati slikar i dekorater g. Inchiostri. Upravo je čudo kako su ovi majstori digli patinu vremena (pomoću kemičkih preparata za čišćenje) tako da djeluje osvježujuće kao da je sad napravljeno. Mnogi uspjeli dijelovi renovirani su baš tako kao što su i prije bili. Ovo je vrlo lijep korak, što u našem gradu ima svijesnih ljudi koji znadu cijeniti umjetničke vrednote, te prema tome će se još više žrtvovati, da pozivaju majstore koji djela uspješno renoviraju. Zato treba ovakovim ljudima, koliko naručiteljima toliko i slikarima iskreno čestitati što su uspjeli da sačuvaju ovakove umjetnine, koje će u budućnosti predstavljati dokumenat jedne slikarske periode. Po našoj Dalmaciji imade mnogo antiknih stvari koje bi trebalo povjeriti svim majstorima, da bi se tako sačuvala daljna njihova trajnost.

Tražim stan od 2 sobe, kuhinje i nuzprostorije za 1 februara. Obratiti se kod Miro Ložić najam bicikla kod pošte.

G. S. K. „Osvit“ sprema se na dvodnevno gostovanje u Splitu. Splitski klubovi priređuju turnir dne 6 i 7 jan. te su pozvali i naš Osvit da odigra dvije utakmice, u subotu proti J. Š. K. „Split“ a nedjelju protiv S. N. D. „Vuk“. Našim nogometašima želimo mnogo uspjeha.

Iz uprave „Nar. Tribune“

Molimo sve naše čitaoce i prijatelje da nas što više potpomognu pretplatom, saradnjom i oglašivanjem. Narcčito upozorujemo da se list jedino izdržava od pretplate svojih čitalaca.

*

Tražimo stalne saradnike iz Srednje i Sjev. Dalmacije isto tako iz svih ostalih krajeva naše države i inozemstva. Oni koji reflektiraju na ta mesta neka se jave uredništvu sa probnim radom.

Tražimo povjerenike za prodaju lista i dajemo 50 para po komadu.

Molimo sve prijatelje da šire što više ovaj list koji treba da bude izraz naših težnja i nastojanja. Za dobrobit Šibenika, Sjev. i Srednje Dalmacije i Like.

DRŽAVNE NABAVKE

(Oglase kod Trg. Ind. Komore, Split po navedenim brojevima).

Za Dir. Pom. saobr. Split: mjed (mesing) na 26/I (br. 3728/2). Zakovice i vijci na 24/I (3728/3). Boje i znakova na 9/I (3488/5). Livački koks, sitni mrki ugalj itd. za Vojno Tehnički Zavod Kragujevac na 15/I (3813/2).

Za Kom. Pomor. Vazduh. Divulje: Ricinovo ulje do 10/I (3847/2). Dvofazni jednočevčani ispravljač za krcanje olovnih akumulatora na 15/I (3738/4). Olovni akumulatori na 15/I (3738/5). Popravak i renoviranje postojeće stacionarne olovne akumulatorske baterije na 15/I (3738/2).

Za Komandu Pom. Arsenala Tivat: Željezni i mjedeni vijci, položne ploćice i želj. zakovice na 9/I (3748/3). Mazalica za konsistentnu mast, listovi, pila, četke itd. na 10/I (3884/3). Jednakokrako kutno željezo u šipkama na 10/I (3863/4). Konstruktivni čelik na 10/I (3884/2). Veći bujoli na 11/I (3816/2). Željezne zakovice sa trapeznom glavom na 11/I (3863/2). Razni željezni materijal na 12/I (3816). Staklo, okrugle staklene ploče, vodokazne staklene cijevi itd. na 14/I (3834/5). Solvent nafta na 14/I (3863/5). Cinkovo bijelilo, signalno crvenilo itd. na 15/I (3698/4). Električni materijal na 20/I (3816/3). Rešetke kompletne za ognjišta parnih kotlova na 21/I (3845/3). Željezna furda na 22/I (3748/5). Alpaka posrebreni, porculan, staklo itd. na 24/I (3884). Električne ručne bušalice na 28/I (3863/3).

Na prodaju jedan smoking i jedan salonkvik u vrlo dobrom stanju uz povoljnu cienu. Obratiti se tiskari E. Vitaliani i sin.

Za Din 50.000.— možete kupiti u središtu grada ugodan stan, prostrano zemljište za eventualnu gradnju i mjesečnu rentu na najmaninu. Obratiti se upravi lista.

ŠIME ANTIĆ — SIBENIK

Trgovina manufakturnom robom na malo i veliko. —

Peko

Strahinja K. Krstanović :

SKAUTIZAM
u službi državnih interesa

U doba, kada se s obzirom na istorijski momenat sve sile, više nego ikada, moraju uložiti u izgrađivanju veličanstvenog hrama oslobođene i ujedinjene otadžbine, opravdano se nameće potreba, da se iskoristi sve, što doprinaša ovom cilju, dakle sve što služi ili može da posluži interesima države. Zbog toga nije na odmet, da pretresemo pitanje: kako ćemo mlađe generacije najbolje pripraviti za svjesno i oduševljeno vršenje građanskih dužnosti?

Stari Rimljani bili su mišljenja, da je čovjek čovjeku vuk (homo hominі lupus est). Hrišćanstvo je istaklo suprotno gledište. Njegovo načelo glasi — „ne protivi se zlu (zlom)". Antička teza natazi potvrdu i opravdanje u teoriji Darvina, koji smatra, da je „borba za opstanak" jedini ili barem glavni zakon prirode. Sljedbenici K. Marksa misle da taj zakon važi i za državu te da neizbježno prouzrokuje borbu klasa. Pred našim očima je strahoviti primjer savremene Rusije. Sama nauka u posljednje vrijeme najauktoritativnije obara vjeru u nepogrješivost i punovažnost Darvinovog učenja. Nauka priznaje činjenicu, da borba postoji, ali opstanak živih bića i ljudskog društva, zavisi i od drugih moćnih činilaca, a to su — uzajamna pomoć — (čije značenje je naročito naglasio knj. P. Krapotkin), zakoni nasljeđivanja i ukrštavanja, a osobito zakon evolucije. Jedan od prvih, ruski učenjak, Jevg. Šulc, dokazao je da svaki živi organizam ima sposobnost da se svrsishodno evolucioniše i da se aktivno prilagođuje prilikama. Borba za opstanak juza sve to nije neophodan činilac ili garancija pozitivne selekcije i napretka roda. Za vrijeme ratova, na primjer, u prvom redu ginu ljudi mladi, snažni, puni zanosa, poleta i istinske ljubavi prema otadžbini; ostaju ili premladi, nejaki, neizgrađeni ili ostarijeli, iznemogli i iscrpljeni, a ostaju i oni, koji su niska i kukavička stvorenja, što bježe od svoje dužnosti i bogate se na račun nužde i nevolje sugrađana. Zar borba za opstanak mora da bude geslo našeg rada i života!?

Ali svakome je jasno, da nismo još dorasli do pravog Hrišćanstva. Da se ne protivimo zlu zlom, moramo savladati zle misli, ružna osjećanja i sva iskušenja, koja se rađaju u punoj sopstvenoj duši, a to zahtijeva da dobro upoznamo sebe i da upravljamo sami sobom. Može li se nešto ovakvo očekivati od običnog čovjeka današ djice!? Dakako, ne!

Kad jedno odbacujemo kao nisko, životinjsko i nedostojno imena čovjeka, a drugo se ne da odmah ostvariti, jer traži moralnu jačinu i viši stepen duhovne kulture, šta stvarno da uzmemo kao geslo ili osnovno načelo, koje bi rukovodilo životom zajednice i odnosom pojedinaca prema njoj? Ovo je načelo — zadrugarski, stvaralački rad u ime zajedničkih pozitivnih i uzvišenih ciljeva. Ovo načelo nije prazna fraza, ono potiče iz samog života. Ljudi ouvijek ili su se borili, rušili i uništavali, ili su gradili i stvarali. U drugom slučaju udruživali su se i postavljali određeni pozitivni cilj, i rasporedivši sile, radili na njegovom ostvarenju. I kada divljaci zajednički grade svoju lađu, i kada kulturni ljudi grade luksuzni prekookeanski brod, vidi se dijejstvo jednog istog načela. Samo mi, ljudi više kulture, moramo biti mnogo svjesniji. Već je došlo vrijeme da se država i društvo pretvore u pravu zgradu, gdje bi vladala sloga izmedju cjeline i pojedinaca i gdje bi sve individualne volje bile ujedinjene u aktivnom stvaranju materijalnih i duševnih vrijednosti.

Ovdje ćemo dotaknuti pitanje odnosa između jedinke i zajednice. Ranije su pretstavnici t. zv. romantičke struje tvrdili da ličnost, pojedinac, — ja — moraju biti pretpostavljeni ljudskom stadu i iznad njega! Mase su određene, da budu okvir ili pozadina za talente i genije. Ne ljudska prašina, već veliki ljudi stvaraju istoriju. Na vagama sudbine oni imaju veću težinu i cijenu nego milioni ljudi — ništica. Život i trud velikana, poput Cezara i Napoleona, kao u ogledalu prelamaju u sebi smisao istorijskog procesa i rasvjetljuju maglovitu dubinu vjekova zaslijepljujućim zracima njihovih genijatnih ličnosti i tvorevina. Geniji su pozvani da donesu Državi i društvu mir, blagostanje, oslobođenje od svih zala; njima je dodijeljeno da otvore nove stranice istorije, koje će oni ozoriti blistavim sjajem svoje neumrle slave.

Na suprotnom gledištu stoji tradicionalna antička misao i priličan broj političkih mislilaca novog doba. Za njih pojedinac, sam po sebi, ne znači mnogo. Duševna sadržina ličnosti u glavnom nastaje uslijed dijelovanja cijelog niza činilaca, te od njih, a naročito od socijalnih, kroz cijeli život zavisi. Smiješno je govoriti da je neuspjeh Napoleona u Rusiji prouzrokovan time, što je zbog kunjavice u bitci kod Borodina zadržao u rezervi svoju gardu. Zar da priznamo, da bi istorija uzela drugi pravac, da je Kleopatra imala ružniji nos te da se nije dopala Antoniju? Suština istorijskih procesa nalazi objašnjenje u stvaralačkoj moći ili inertnosti, pasivnosti i slabosti masa. Prema tome interesi masa, većine i cjeline moraju biti na prvome mjestu, a interesi ličnosti i pojedinaca treba da budu na drugome mjestu.

(svršiće se)

SPLIT „IDEAL." SPLIT

Tvornica kapa i šešira muških i ženskih svake vrsti, po najnižoj cijeni izrađuje i popravlja najžur. bez prigovora

Trgovina koža, cipela i šport. predmeta
Aleksandar Anweiler
ŠIBENIK, ulica Kr. Tomislava 4
Specijalna radiona za sve vrste cipela BOJADISEMO KOŽNATE KAPUTE. Popravljamo sve vrsti kaljače i gumene cipele.

Podmirite pretplatu!

Tijesno

Na 24 ov. mj. izvršeni su ovdje izbori za mjesnog starešinu (glavara). Izbori su protekli mirno, ali vrlo živo, jer su bila postavljena dva kanditata, jedan sa strane sadašnje opć. Uprave a drugi sa strane mjesne Organizacije Jugoslov. Nacionalne Stranke. Izabran je bio velikom većinom pristaša J. N. S. Gobre Marko pok. Tome seljak iz Tijesna, sa 175 glasova protiv 84 glasa, od ukupno upisanih 473 glasača. Napomennti je, da su izbori trajali samo od 9 do 12 sati, a pošto vrijeme trajanja izbora nije bilo sa strane opć. Uprave oglašeno, mnogi birači, misleći da izbor traje, kao i za opć. izbore do 6 sati na večer. zakasnili su glasovati, tako se računa da bi još jedno 50-60 glasova bilo palo za Gobru, te bi razlika na glasovima bila još veća. —

Dva dana pred izbora starešine, održana je vrlo uspjela godišnja skupština mijesne Organizacije J. N. S., na kojoj je bilo prisutno preko 200 članova, mahom najozbiljnijih ljudi u mjestu. Skupština je protekla u najboljem redu i raspoloženju. Nakon izvještaja pretsjed. gosp. Pasqualina, bilo je jednoglasno dato odobrenje starom mjesnom Odboru, a zatim izabran je jednoglasno novi mjesni odbor od jedanaest lica. Na svršetku je na prjedlog gosp. A. Obratov-a, tajnika Organizacije, koji je u svom govoru istakao, pošto se sada imadu izvršiti izbori za mjesnog starešine, da bi bilo potrebno sa strane stranke, koja u mjestu imade tako velik broj svojih pristaša posłaviti kandidatu i tako pokazati i ovom prigodom snagu stranke, bio je jednoglasno predložio za mjesnog starešinu Gobre Marko pok. Tome.

Skupština je nakon toga klicanjem Nj. Vel. Kralja i Jugoslavije razišla u najboljem redu i oduševljenju.

G. Bruno Gelpi općinski tajnik u Tijesnome povratio se iz vojne službe i preuzeo svoju dužnost.

Upozorenje pretplatnicima

Molimo sve naše pretplatnike, da urede čim prije svoje obveze spram lista. U tu svrhu razaslat ćemo ovih dana svima koji duguju pretplatu čekovne uplatnice i obraćamo u punom uvjerenju, da će gg. Pretplatnici izvršiti svoju dužnost, jer bez toga izdavanje i podržavanje lista nije moguće.

Uprava

Dnevno svježe RABUSOVE HRENOVKE. Prave kranjske kobase. Samoprodaja čajnog masla marka ZVONO. Užički kajmak. Čajkovački ovčiji sir. Specijaliteti „Rusli" sa kapulom. — Razni sirevi. Dnevno svježa kuhana šunka. - Sirova Šibenska šunka.- Maslac u bloku od vlastitih zdravih krava muzara u Bačkoj, uvijek svjež. - Sve ostale delikatese, sardine, i konserve marmelade. — Sve uz sniženе cijene
Zora Mayovski Cukela - ŠIBENIK

ANTE FRUA — ŠIBENIK
Najveće skladište DMC svih vrsta vune, svila, pamuka, za pletenje i vezenje TRIDENT konac. Kratke i galanterijske robe, svih vrsta vatei krojačkog pribora. Trikotaške robe, vešta, šalova, kapa, košulja, marama, čarapa itd

Unajmljuje se jedan lokal na najljepšem mjestu u gradu. Za informacije obratiti se tiskari Vitaliani.

Svjetska kronika

Roosevelt je u svom zadnjem govoru u Washingtonu naglasio da je USA protiv svake oružane intervencije u bilo kojem sporu.

Izložba „Jugoslovenske Narodne nošnje" bit će priređena u Beogradu i poslije prenesena u Zagreb i Ljubljanu.

U Mostaru je naplaćeno ove godine 26 % poreza.

Nova bugarska Radio-stanica u Sofiji radit će s jakosti od 50 kw i bit će jedna od najjačih na Balkanu.

U talijanskim lukama nalazi se u raspremi 163 broda sa ukupno 330 hiljada tona, pa je za stotinu brodova manje nego početkom prošle godine.

Rijetka demonstracija priređena je u Aradu, gdje je demonstriralo 200 redara tražeći isplatu plaće koju nisu dobili već tri mjeseca.

Sarajevsko tržište prepuno je raznim japanskim artiklima i to najviše igračkama.

Upravnik narodnog kazališta u Zagrebu Petar Konjović boravi u Splitu zbog uređenja pitanja daljnjeg opstanka splitskog kazališta.

Njemačka nudi Jugoslaviji termin u Januaru za odigranje reprezativne nogometne utakmice.

Na kubi je prekinut prijeki sud koji je bio na snazi nekoliko mjeseci i politički uapšenici puštaju se na slobodu.

USA se naoružava na moru s punom parom i vlada odlučila da pojača ratnu mornaricu do maksimuma, koji je dozvoljen londonskim pomorskim sporazumom.

Beogradska općina zaključila je da će uzdržavati četiri javne kuhinje za prehranu nezapesenih.

Poljska namjerava isto uzeti sterilizaciju i u tu svrhu zatražila je od Njemačke tekst zakona o sterilizaciji.

Prodaje se gramofon His Misters Voice u sasvim dobrom stanju.

Prodaje se razno pokućstvo uz povoljne cijene.

Unajmljuje se dvije prostorije na dobrom položaju.

Obratiti se Tiskari E. Vitaliani i Sin

„ILS" INDUSTRIJA LIJESA I TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK
Skladište svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

Radio Philips trocjevni kompletan, akumulatorom i baterijom. U potpuno ispravnom stanju. Može se slušati bez obaveze. Prodaje se radi odlaska, obratiti se na Baldekin, kuća Kalpić.

Trgovina željezne robe
Ivan Relja i Drug
ŠIBENIK Zagrebačka ul. 114

Veliki izbor svakovrsnih nožića za brijanje

Štampa i vlasništvo: Odlik. Graf. Zavod Tisk. E. VITALIANI i SIN, Sibenik. Odgov. urednik: zamenj. Hamilka Vitaliani